

Firma G. zaplatila ředitelství státních drah pohledávku, již dlužil žalovaný. Ředitelství státních drah postoupilo pak svou pohledávku za žalovaným, dosud v knihách váznoucí, žalující záložně, a to k žádosti firmy G. Žalobu záložny proti žalovanému o zaplacení postoupené pohledávky procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Sama žalobkyně tvrdí a odvolací soud zjistil, že firma G. zaplatila cizí dluh, a nebylo ani tvrzeno, že za tento dluh ručila osobně neb určitými kusy majetku, ani že byla povinna, tento dluh za žalovaného zaplatiti (Sb. n. s. čís. 9554). Nejde tedy o případ § 1358 obč. zák., nýbrž o případ dobrovolného plátce ve smyslu § 1422 obč. zák., kde, na rozdíl od § 1358 obč. zák., plátce nevstupuje ve věřitelova práva již tím, že dluh zaplatil, nýbrž působí placení jako výkup pohledávky jen, žádal-li plátce před placením nebo při něm na věřiteli, by mu postoupil svá práva. Ale to se v souzeném případě nestalo, a nemohli proto firma G., pokud se týče její jednatel M. postoupiti žalobkyni práva, jichž sami nenabyli. Pouhý záměr, žádati svého času na zaplaceném věřiteli postoupení práv, podle § 1422 obč. zák. nestačí. Mohla tedy žaloba obstáti jen, kdyby žalobkyně byla jednala, důvěřujíc veřejným knihám, t. j. kdyby byla prokázala, že jí nebylo a nemusilo býti známo, že pohledávka byla již dávno zaplacená a že tedy knihovní stav neodpovídá skutečnosti. Odvolací soud tuto otázku neřešil a nevyslovil se přímo o tom, zda přejímá zjištění prvního soudu, že žalobkyně před podpisem postupní listiny ze dne 16. května 1929 věděla, že postoupená pohledávka jest již dávno zaplacená. Zjištěno však, že žalobkyně nedala ředitelství státních drah úplatu za postoupenou pohledávku, a neodpovídalo tedy pravdě, že pohledávka byla postoupena za ujednanou postupní cenu a že tato postupní cena byla žalobkyní před podpisem postupní smlouvy státní železniční správě (československému státu) hotově vyrovnána, jak jest uvedeno v postupní listině žalobkyní podepsané, což muselo žalující záložnu, nebyl-li jí pravý stav věci beztak znám, jak zjistil první soud, přiměti k tomu, by se o věci co nejzevrubněji informovala. Neučinila-li tak a nedala-li si zejména vysvětliti rozpor mezi obsahem listiny a známé jí skutečnosti, že železniční správě za postoupenou pohledávku nedala úplatu, zavinila sama, že pravý stav věci neznala, a nemůže se proto dovolávati důvěry ve veřejné knihy, pokud se týče nemohla nabýti hypotekární pohledávky v knize sice ještě váznoucí, ale v pravdě již dávno zaniklé.

Čís. 11730.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Třebaže manžel neuposlechl výzvy k návratu do společné domácnosti, nepozbyl práva hájiti se ve sporu o rozluky z důvodu podle

§ 13 c) zák. tím, že jeho opuštění společné domácnosti nebylo zlomyslné, t. j. svémocné a neoprávněné, nýbrž že se stalo ze spravedlivé příčiny.

(Rozh. ze dne 4. června 1932, Rv II 349/31.)

Žalobě manžela na manželku o roziuku manželství z důvodu zlomyslného opuštění žalobce žalovanou bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

Jest nesporné, že byla žalovaná vyzvána usnesením procesního soudu k návratu do manželského společenství do šesti měsíců s připomínkou, že by jinak byl manžel oprávněn žalovati z tohoto důvodu o rozluku. Tím přijal procesní soud za osvědčené, že šlo o zlomyslné opuštění (čl. I a) vl. nař. čís. 362/1919 sb. z. a n.). Je také nesporné, že žalovaná výzvě nevyhověla. Tím tedy nabyl manžel práva k žalobě z rozlukového důvodu zlomyslného opuštění (§ 13 c) rozl. zák.), čímž však nebylo ještě rozhodnuto, že tu skutečně tento rozlukový důvod jest. I když žalovaná výzvy neposlechla, nepozbyla tím práva, hájiti se ve sporu, že její opuštění nebylo zlomyslné, t. j. svémocné a neoprávněné (rozh. čís. 2355 sb. n. s.), nýbrž, že se stalo ze spravedlivé příčiny. Tohoto práva obrany žalovaná v plné míře použila, tvrdíc, že ji žalobce vyháněl, že ji dvakrát zbil, že jí často i veřejně nadával a že jí i v šestiměsíční lhůtě vyhrožoval, že se nesmí opovážit k němu se vrátiti. Nic z toho nebylo dokázáno, což nemůže jíti na vrub žalobcův, nýbrž jen na úkor bránící se žalované.

Čís. 11731.

Otázka viny na rozvratu manželství (§ 13 písm. h) rozl. zák.) náleží k rozlukovému důvodu a platí i pro ni zásada vyšetřovací, takže tu předpis § 482 c. ř. s. o zákazu novot nemá místa, ovšem jen potud, pokud se novoty vztahují k rozlukovému důvodu uplatněnému již v první stolici.

Dal-li odvolací soud, přezkoumávaje skutkové zjištění prvního soudu, o němž měl pochybnosti, těmto pochybnostem výraz usnesením o dodatečném výslechu znalce podle § 488, první odstavec, c. ř. s., mohl se bez porušení zásady bezprostřednosti uchýliti od skutkového zjištění jen, když sám znalec vyslechl. Neučiniv tak (ježto nebyla složena záloha), nemohl prohlásiti za pochybné, co první soud prohlásil za nepochybné, hodnotě volně znalecký posudek a ve shodě s ním. To platí nejen pro řízení prováděné podle zásady projednací, nýbrž tím spíše v řízení ovládaném zásadou vyšetřovací.

(Rozh. ze dne 4. června 1932, Rv II 355/31.)

Žalobou, o niž tu jde, domáhal se manžel na manželce rozluky manželství pro hluboký rozvrat manželství. P r o c e s n í s o u d p r v é